

LEZINGEN

Ez 47, 1-2 + 8-9 + 12

1 Toen bracht hij mij terug naar de ingang van de tempel. Daar zag ik onder de drempel water opwellen en in oostelijke richting stromen; de voorzijde van de tempel ligt immers op het oosten. Het water stroomde eerst zuidwaarts langs de muur en vervolgens langs de zuidkant van het altaar. 2 Hij leidde mij door de noordpoort buitenom naar de oostelijke buitenpoort, en rechts daarvan kwam het water weer tevoorschijn. [...]

8 Hij zei: ‘Dit water stroomt door het oostelijk deel van het land naar de Araba, mondt uit in de Zoutzee en maakt het water van de zee gezond. 9 De rivier brengt leven overal waar hij stroomt, het wemelt er van dieren. De zee zit vol vis, want de rivier die erin uitmondt, maakt het water gezond. Overal waar hij stroomt is volop leven. [...]

12 Aan beide oevers van de rivier groeien allerlei vruchtbomen; hun bladeren verdorren niet en ze zijn nooit zonder vruchten. Elke maand dragen ze vruchten, omdat het water dat ze voedt uit het heiligdom komt. De vruchten zijn eetbaar en de bladeren hebben geneeskraft.

1 Kor 3, 9b-11 + 16-17

9 [...] Gods akker, Gods bouwwerk bent u. 10 Naar de mij gegeven genade van God heb ik als een kundig bouwmeester het fundament gelegd waarop een ander voortbouwt. Maar laat iedereen uitkijken hoe hij daarop verder bouwt. 11 Want niemand kan een ander fundament leggen dan wat er reeds ligt, namelijk Jezus Christus. [...] 16 Weet u niet dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont? 17 Als iemand de tempel van God te gronde richt, zal God hem te gronde richten. Want de tempel van God is heilig, en die tempel bent u.

Joh 2, 13-22

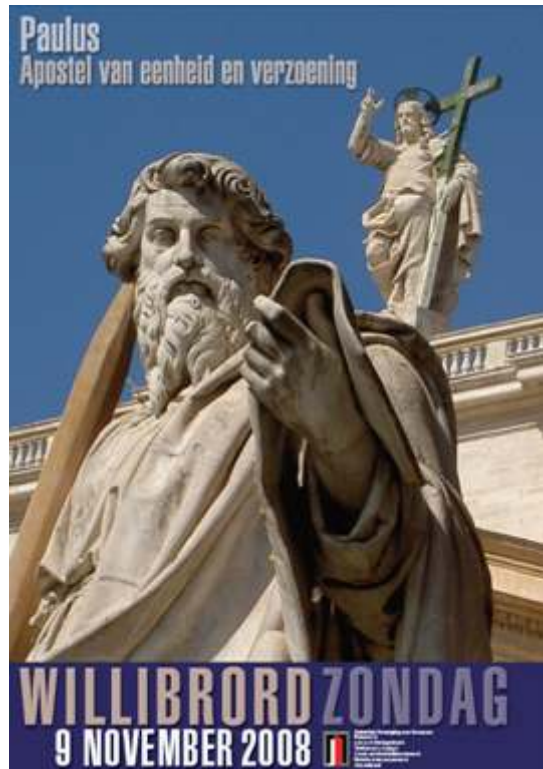
13 Het was kort voor het Joodse Pasen. Jezus begaf zich naar Jeruzalem 14 en zag daar hoe men in de tempel runderen, schapen en duiven stond te verkopen en geld zat te wisselen. 15 Hij knoopte touwen aaneen tot een zweep en joeg ze allemaal de tempel uit, schapen en runderen erbij. De tafels van de wisselaars gooide Hij met geld en al omver. 16 En tegen de duivenverkopers zei Hij: ‘Weg ermee! Maak van het huis van mijn Vader geen markt!’ 17 Zijn leerlingen beseften dat er geschreven staat: *De ijver voor uw huis zal Mij verteren.*

18 De Joden riepen Hem ter verantwoording met de vraag: ‘Welk teken geeft U ons te zien als bewijs dat U zo mag optreden?’ 19 Jezus gaf hun ten antwoord: ‘Breek deze tempel af, en in drie dagen laat Ik hem herrijzen!’ 20 Daarop zeiden de Joden: ‘Zesenveertig jaar is er aan deze tempel gebouwd, en U wilt hem in drie dagen laten herrijzen?’ 21 Met dit woord doelde Jezus echter op de tempel die Hijzelf was. 22 Toen Hij verreezen was uit de dood beseften zijn leerlingen dat Hij daarop gedoeld had, en ze geloofden in de Schrift en in het woord dat Jezus gesproken had.

PREEKSUGGESTIE BIJ WILLIBRORDZONDAG 2008:

PAULUS – APOSTEL VAN EENHEID EN VERZOENING

Het is op 9 november 2008 Willibrordzondag. De jaarlijkse Willibrordzondag wordt altijd gevierd in het weekend na het eigenlijke feest van Sint-Willibrord op 7 november. Dat is in 2008 de voorafgaande vrijdag. Sint-Willibrord, patroon van Nederland, was een missionaris in onze streken. Op deze Willibrordzondag 2008 kijken we naar een andere missionaris, de H. Paulus. Het motto van de zondag is 'Paulus. Apostel van eenheid en verzoening'. Daarmee steekt Willibrordzondag 2008 in op het Paulusjaar waar we nu in zitten. Paulus van Tarsus staat centraal dit jaar (28 juni 2008-29 juni 2009), Paulus van Tarsus staat centraal op deze dag. Paulus is, net als Willibrord, een figuur die in ons land door zowel protestanten, katholieken als orthodoxen hoog in ere wordt gehouden. Hij staat aan de wortel van ons christelijk geloof en is daarom bij uitstek een oecumenische heilige.

Tegelijkertijd is het vandaag Feest van de Kerkwijding van de basiliek van Sint-Jan van Lateranen te Rome. In het bijbelrooster van de romeinse liturgie staan de lezingen dan ook geheel in het teken van dit feest. De basiliek van Sint-Jan van Lateranen – en niet de bekendere Sint-Pieter - is de eigenlijke officiële bisschopskerk van de bisschop van Rome, de paus.

Godshuis, Gods kerk van mensen

Met een kerkwijdingsfeest wordt een Godshuis onder de aandacht gebracht. Het gaat daarbij niet om een stenen gebouw. Het gaat veeleer om de levende stenen, de stenen van vlees, die daar binnen zijn muren samen komen. Zij vormen de geloofsgemeenschap van Jezus Christus, de kerk. Het kerkgebouw verwijst naar de kerk als gemeente Gods. Alle kerkwijdingsfeesten in West én Oost hebben in de liturgische teksten en bijbellezingen van die dag deze fundamentele gedachte. Zo ook het kerkwijdingsfeest van Sint-Jan van Lateranen en daarmee dus ook de bijbelteksten uit het romeinse leesrooster van vandaag.

In feite zijn onze eigen lokale parochiefeesten vieringen van onze diepste christelijke identiteit: geloofsgemeenschap van Jezus Christus zijn. We vieren vandaag ook een soort parochiefeest, een parochiefeest van de katholieke wereldkerk. De stad Rome is echter ver weg en de basiliek van Sint-Jan van Lateranen voor de meesten van ons nog meer. Maar de lezingen brengen ons dicht bij onszelf, bij wat het betekent kerk te zijn hier en nu, niet ver weg en lang geleden.

Ezechiël

De eerste lezing is de profetie van Ezechiël. Een boek uit het Oude Testament. Onze tekst stamt uit de 6e eeuw vC. Ezechiël is hier een visionair, een spirituele ziener, een profeet. Het joodse volk zat in ballingschap in het verre Babylon. In zak en as. 'Hoe God nog dienen en vereren in ballingschap, ver van Jeruzalem en zijn heiligdom?' De stenen tempel van Jeruzalem lag in puin. En juist over een tempel krijgt Ezechiël een 'vergezicht', een visioen. Daar worden ware woorden gesproken. Een opsteker voor zijn gedesillustioneerde gehoor. Overgewaaid uit een ver verleden klinken ze weer vandaag, in deze liturgie. Ezechiël in zijn profetie spreekt ons over een tempel die leven geeft en vruchtbaar is. Dat is de bijbelse droom die velen van ons dromen over de tempel, over de kerk: dat we er leven uit mogen putten en er vrucht mogen vinden én voortbrengen.

Korinthiërs

De tweede lezing is genomen uit de Eerste Brief van de H. Paulus aan de christenen van Korinthe. Korinthe was een havenstad in het oude Griekenland. Daar bestond een jonge christengemeente. Met die kerk van Korinthe had Paulus heel wat te stellen. Hij schreef maar liefst twee brieven aan ze. In 1 Kor 3 spreekt Paulus eerst over de kerk als geloofsgemeenschap. De kerk waarvoor hij zich veel moeite heeft getroost. Daar wisten die Korintiërs alles van. En dan maakt Paulus een boeiende sprong. Hij trekt het beeld van de tempel door naar ons eigen leven, naar onze eigen persoon. Wij zijn - ieder van ons individueel - die tempel van God. En wee degene die ons, Gods eigen tempels, te gronde richt.

Johannesevangelie

De derde lezing is de evangeliëlezing van vandaag. Ze is genomen uit het evangelie van Johannes. Jezus houdt grote schoonmaak. Dit indringende verhaal wordt door sommige bijbeluitleggers wel uitgelegd als het breekpunt tussen Jezus en bepaalde joodse leiderskringen in het Jeruzalemse. Deze zogeheten tempelreiniging door Jezus zou volgens hen historisch gezien wel eens de bekende druppel geweest kunnen zijn die de emmer deed overlopen bij het joodse religieuze establishment in de hoofdstad. Men had het wel gehad met deze man. Jezus' furieuze actie zou de onmiddellijke aanleiding geweest kunnen zijn voor zijn kruisdood. Misschien daarom plaatsen de evangelisten Markus, Matteüs en Lucas (de zogeheten synoptische evangeliën) dit verhaal ook achteraan in hun evangelie, aan het einde van Jezus' optreden, net voor zijn gewelddadige dood.

De evangelist Johannes echter plaatst het verhaal juist aan het begin, al in hoofdstuk twee van zijn evangelie, pal na Jezus' eerste wonder, namelijk de befaamde bruiloft van Kana. Het is alsof met die tempelreiniging een beetje de toon is gezet. Alsof Johannes het daarom al aan het begin van zijn evangelie plaatste. Kijk eens wie deze Jezus is en waar het op uit loopt als je zo consequent leeft. Daarmee wordt ook meteen duidelijk dat de bijbelschrijvers amper geïnteresseerd waren in de precieze chronologische volgorde of historische toedracht van een verhaal. Het ging hun eerst en vooral om de betekenis van een verhaal. Als die maar goed uit de verf kwam.

De betekenis van het verhaal van de tempelreiniging is duidelijk. Geen gesjacher in Gods huis. Het is geen plek van financieel gewin, van menselijke begeerte. Geen plek waar de economische belangen van bepaalde mensen onder Gods verondersteld welziende oog worden gekoesterd. Kortom, een godshuis is geen handelshuis. De bezem erdoor, de zweep erover. Je zou Jezus hier een 'gedrevene' kunnen noemen. 'De ijver voor Gods huis verteert mij'.

Dit is de enige plek in heel de bijbel waar Jezus zich 'zinvol geweld' permitteert. Tegen de achtergrond van de hele geweldsdiscussie betreffende de islam in het bijzonder en religie in het algemeen is dit verhaal ongetwijfeld een kwetsbare plek voor godsdienstkritiek die ook de christelijke boodschap op de korrel neemt. Dat Jezus' optreden ook toen al erg kwetsbaar was voor kritiek, laat het vervolg zien van zijn leven. Door juist religieuze autoriteiten wordt – weliswaar in samenspraak met de wereldlijke Romeinse bezettingsmacht - tegenover zijn 'onorthodoxe' handelen een dodelijk geweld als antwoord geplaatst. Dat het initiatief tot Jezus' executie uit tempelkringen kwam, de tempel die toch symbool staat voor de geloofsgemeenschap van God, maakt de tempel tot een op het eerste gezicht zeer ambivalent beeld.

Wat heeft dit met Paulus te maken? Maar eerst: wie was Paulus?

Paulus

Paulus was een rusteloze figuur. Geboren in Tarsus in wat nu Zuid-Turkije is, is hij in Jeruzalem aan de voeten van de grote joodse wetgeleerde Gamaliël schoolgegaan. Als een druk en onverdraagzaam baasje is hij naar Damascus getogen om mede-joden die in Jezus geloofden te vervolgen. Op weg daarheen is hij door een Christusverschijning tegen de grond gedrukt én opgewekt. Daarna werd hij gedoopt door Ananias. Al snel na zijn doop heeft hij Damascus moeten ontvluchten via een raam in de stadsmuur. Hij is altijd een gedrevene gebleven, ook na zijn beroemde bekering. Maar nu voor Jezus Christus! Altijd op pad. Naar Arabië, naar Jeruzalem, naar Antiochië, naar Fenicië (huidige Libanese kust), naar Macedonië, naar Griekenland, Italië – steeds weer op en neer tussen het Midden-Oosten en Zuid-Europa reizend op zijn vele missiereizen. Ten laatste definitief in Rome beland. Om daar – aldus de buitenbijbelse christelijke overlevering - het hoogstwaarschijnlijk lang niet moede hoofd niettemin gedwongen op het blok te moeten leggen voor het zwaard van de scherprechter.

Levenswerk

Paulus' levenswerk: Jezus Christus als de wiedeweerga verkondigen, voordat het met het komende einde der tijden in zicht te laat zou zijn!, is na zijn dood door onthoofding niet stil blijven staan. Met name zijn brieven (en – naar goed oudoosters procédé - brieven op zijn naam, maar feitelijk niet van zijn hand) hebben een enorme invloed gehad in de latere christelijke kerk. Paulus heeft een onuitwisbaar stempel op het christendom gedrukt. In feite zijn zijn zogeheten authentieke brieven (d.w.z. die hij echt heeft geschreven, of beter gezegd: heeft gedictieerd aan een secretaris) de enige teksten uit het NT waar we een auteur zelf rechtstreeks aan het woord horen. Dit maakt op zich het lezen van Paulus tot een unieke belevenis.

Daarbij komt dat Paulus de oudste teksten van het NT heeft geschreven. Zijn Eerste Brief aan de Tessalonicenzen is ouder dan enig andere nieuwtestamentische tekst, ja ouder dan de Evangelien die (abusievelijk!) toch vaak als een waarheidgetrouwer Christusgetuigenis worden aangemerkt.

Geprolongeed

Paulus' activiteiten zijn na zijn dood voortgegaan. Velen hebben hem ook in de arm genomen, voor dit of dat standpunt. Terecht of onterecht. De eens rusteloze Paulus die er bij zijn leven nogal eens boven op zat om verkeerd begrip van zijn visies te weerspreken, moest er na zijn dood noodgedwongen het zwijgen toe doen. Het verstaan van zijn boodschap ligt nu in onze handen. Aan ons de verantwoordelijkheid om zijn stem en zijn betekenis recht te doen. Reeds in de Schrift zelf zijn er verschillende interpretaties. Dat kunnen we duidelijk aflezen aan het 'verslag' van Paulus' bekering. We hebben zijn eigen relaas én dat van Lukas die in zijn tweede boek, namelijk Handelingen, meer dan de helft aan Paulus besteedt.

Paulus volgens zichzelf

Richten wij ons op Paulus' Damascuservaring én – als gevolg daarvan – op zijn zelfverstaan. Hoe kijkt Paulus zelf aan tegen zijn Damascuservaring en de tijd die erop volgt? Een boeiend verslag kunnen we vinden op één plek in zijn werk. In Galaten 1-2 benadrukt Paulus vooral hoe hij relatief kort na zijn Damascuservaring (3 jaar, toch een hele tijd) slechts kortstondig contact (14 dagen) had met Petrus, hoofd van de Twaalf, en met Jacobus. Pas 14 jaar later had hij voor langere tijd contact met de apostelen in Jeruzalem.

Gal 1: 18 Pas drie jaar later ben ik naar Jeruzalem gegaan om met Kefas kennis te maken, en ik ben veertien dagen bij hem gebleven. 19 Van de andere apostelen heb ik niemand gezien, behalve Jakobus, de broer van de Heer. 20 Ik schrijf u de zuivere waarheid. God is mijn getuige. [...]

Gal 2: 1 Daarna, na verloop van veertien jaar, ben ik weer naar Jeruzalem gegaan, samen met Barnabas, en ik heb ook Titus meegenomen. 2 Ik ging op grond van een openbaring. En ik heb aan hen het evangelie voorgelegd dat ik aan de heidenvolken verkondig, aan hen, dat wil zeggen: in besloten kring aan de mannen van aanzien. Ik wilde er zeker van zijn dat ik niet voor niets werk of had gewerkt. [...] 6 Maar de mannen van aanzien – hoe belangrijk zij precies waren interesseert mij niet, voor God telt menselijk aanzien niet – hoe dan ook, mij hebben de mannen van aanzien niets opgelegd. [...] 9 en omdat zij de mij gegeven genade hadden erkend, hebben zij, Jakobus en Kefas en Johannes, de mannen van aanzien die als steunpilaren gelden, mij en Barnabas de hand der gemeenschap gereikt: wij zouden naar de heidenen gaan en zij naar de besnedenen.

Paulus volgens Lukas

Het Boek van de Handelingen der Apostelen geeft een ietwat andere versie van Paulus' Damascuservaring, op drie verschillende plekken (hfdst. 9, hfdst. 22 en hfdst. 26). In Handelingen wordt niet verholen dat Paulus bij zijn leven in een zekere spanning leefde met de oorspronkelijke leiders van de beginnende kerk. Deze vormden het oercollege der apostelen, de Twaalf die de grondslag vormden van de messiaanse gemeente die rond de gestorven en verrezen Jezus van Nazareth aan het ontstaan was. In Handelingen wordt echter vooral Paulus' voortdurende betrokkenheid op de leiders in Jeruzalem benadrukt. Dit komt ook tot uiting in hoe de auteur van Handelingen de nasleep van Paulus' Damascuservaring doelbewust beschrijft.

Handelingen 9 ~ Paulus was na zijn val op weg naar Damascus tijdelijk blind geweest. Ananias legt hem de handen op en doopt hem. Hij ziet weer en slaat in Damascus meteen aan het verkondigen van Christus. Niet tot ieders genoegen. Joodse medegelovigen wilden hem doden. Goede raad was duur:

25 [...] op een nacht namen zijn leerlingen hem mee en lieten hem via de stadsmuur in een mand naar beneden zakken.

26 In Jeruzalem aangekomen zocht hij aansluiting bij de leerlingen, maar ze waren allemaal bang voor hem, omdat ze niet geloofden dat hij een leerling was. 27 Maar Barnabas nam hem mee naar de apostelen en vertelde hun hoe hij onderweg de Heer had gezien en dat die tot hem gesproken had, en hoe hij in Damascus vrijmoedig was opgetreden in de naam van Jezus. 28 Daarna ging hij in Jeruzalem dagelijks met hen om.

Handelingen 22 ~ In Hand 22, 12-21 verhaalt Paulus – zoals verteld door Lukas – hoe hij tot Christus is gekomen en door Ananias werd gedoopt.

17 En wat gebeurde er? Na mijn terugkeer in Jeruzalem was ik eens in de tempel aan het bidden toen ik in extase raakte 18 en Hem daar zag. Hij zei tegen mij: “Haast je, verlaat onmiddellijk Jeruzalem, want ze zullen van jou geen getuigenis over Mij aannemen.”

Volgens hand was Paulus dus even in Jeruzalem kort na zijn doop.

Handelingen 26 ~ In Hand 26, steekt Paulus een toespraak af tegenover koning Agrippa die hem gevangen heeft genomen en hem nu verhoort. Over zijn Damascuservaring zegt Paulus:

19 Sindsdien, koning Agrippa, ben ik dit hemelse visioen nooit ongehoorzaam geweest. 20 Integendeel, ik heb eerst aan de inwoners van Damascus en Jeruzalem, en daarna in heel het Joodse land en aan de heidenen, verkondigd dat ze tot inkeer moesten komen, zich bekeren tot God en doen wat bij die omkeer past.

In alle drie de verhalen uit Handelingen is er een vrijwel onmiddellijk of spoedig na Damascus een veronderstelde gang naar Jeruzalem door Paulus. Daarmee voegt Lukas in zijn Handelingen de belangrijke figuur van Paulus vrijwel meteen in in de oerkerk van Jeruzalem o.l.v. de Twaalf apostelen. Paulus' eigen relaas is duidelijk anders. Daar blijft ook het resultaat, Paulus' grote betekenis voor de kerk en zijn diepe eenheid ermee, onverminderd overeind. Maar er is een verschil van interpretatie van het feitelijke verloop, waarbij Paulus zelf een wat weerbarstige versie opvoert. Ondanks zijn eigen positie, ongetwijfeld de historisch meest plausibele. We zien ook een weerbarstigheid in de opvattingen van Paulus' ambt.

Apostel

In zijn brieven benadrukt Paulus hartstochtelijk zijn apostelschap. Dat wil zeggen: hij is een *apostolos*, letterlijk: gezondene, en dit op grond van een persoonlijke openbaring door Jezus de Verrezenen en niet op grond van de autoriteit van de apostelen die Jezus bij zijn aardse leven hadden gekend. Heel zijn christelijke leven heeft Paulus op basis van de Damascuservaring erop gestaan ook een apostel van Jezus Christus te zijn. Dit vooral in confrontatie met bepaalde joodse christenen die zich in elk geval (terecht of ten onrechte) beriepen op Jacobus, ‘de broeder des Heren’ in Jeruzalem, en die een onderhouden van de joodse Wet door niet-joodse christenen voorstonden.

In Handelingen daarentegen wordt Paulus maar één keer apostel genoemd, in Hand 14, 14 en daar in één adem met Barnabas. De naam ‘apostel’ als speciale titel lijkt verder voorbehouden te blijven aan de apostelen als college in Hand; in het Lukasevangelie zijn de apostelen de leerlingen van Jezus die behoorden tot de *inner circle* van de Twaalf. (In Hand 1, 21-26 was iemand uit de bredere kring van de leerlingen, Matthias, na het wegvallen van Judas Iskariot dan ook heel bewust als nieuwe twaalfde aan dit college toegevoegd.)

Ondanks de interpretatieverschillen tussen Lukas' Handelingen en Paulus' eigen opvattingen kunnen we geen tegenstelling creëren tussen de oorspronkelijke oergemeente te Jeruzalem en de later bekeerde Paulus.¹ De laatste stond erop, als teken van verbondenheid, voor ‘Jeruzalem’ geld op te halen in christelijke gemeenten in het Romeinse Rijk waarmee hijzelf op enigerlei wijze verbonden was.

---

¹ Zie voor dit thema, en voor Paulus als kerkopbouwer en 1Kor 3, het artikel van Dr. Rober Vorholt, ‘ "Ik heb het fundament gelegd, een ander bouwt daarop verder" (1 Kor. 3,10). Observaties bij Paulus' dienstwerk, eenmalig én het eerste in een rij’, in: *Perspectief. Digitaal Oecumenisch Theologisch Tijdschrift* (van de Katholieke Vereniging voor Oecumene), jrg 1, nr 1, juni 2008, pp 7-10, op de Website van de Katholieke

Paulus en de zondaglezingen

Nu terug naar de lezingen van deze dag. De lezing uit Ezechiël herinnert ons eraan dat Paulus zelf een profeet was, een ziener ook. Hij had op weg naar Damascus een 'visioen'. Ook elders schrijft hij over openbaringen en visioenen. Ezechiël en Paulus zijn 'soul brothers', zielsverwanten.

In de tweede lezing is dan die bijzondere man Paulus zelf aan het woord. 'Paulus. Apostel van eenheid en verzoening', is het motto van deze Willibrordzondag. Inderdaad, die Paulus klinkt door in dit brieffragment, met name natuurlijk hier die eenheid. (Het rijke en daardoor complexe thema van de verzoening zullen wij in deze preeksuggestie niet behandelen, temeer omdat zowel Willibrordzondag, een zondag over oecumene, als de feestlezingen over de kerk alle aanleiding geven tot het uitdiepen van het begrip 'eenheid' bij Paulus.) Maar laten we ons door die – enigszins uit hun context gelichte - 'vrome' woorden niet op het verkeerde been zetten. Paulus was een groot kerkstichter. Maar met de kerk als een zich organiserende jonge groep Christus-gelovigen met hun leiderschap in Jeruzalem, had Paulus dus een op zijn minst originele verhouding, zoals wij hierboven zagen..

In de evangelielezing van deze zondag zien we een grote ijver aan de dag gelegd voor Gods huis. Jezus werd hierna niet uit erkentelijkheid op audiëntie ontvangen door de hogepriester en hij ontving er ook geen hoge kerkelijke onderscheiding voor. Juist het priestercollege nam Hem die ijver niet in dank af. Ook de evangelielezing kunnen we terugherkennen in de figuur van Paulus. Net als Jezus is Paulus een gedrevene. Wel is hij zacht gezegd een ongericht projectiel, wanneer we de ongedoopte Saulus van Tarsus vergelijken met zijn latere Heer. Het was Saulus tenslotte die op de kleren paste toen de knokploeg die onder zijn leiding stond, het vuile werk opknapte door de eerste martelaar Stefanus met stenen aan zijn einde te helpen (zie Hand 7: 57 - 8: 3). Kortom, Paulus was dus een ijveraar, maar aanvankelijk één van hetzelfde gevaarlijk gewelddadige soort als bepaalde andere collega's in Jeruzalem. De bekeerde Saulus, Sint-Paulus, heeft zijn gedrevenheid in dienst genomen (vgl 2Kor 10, 15: "Wij nemen elke gedachte gevangen om haar tot gehoorzaamheid aan Christus te brengen"). Na zijn overweldigende Damascuservaring blijft de motor immers grotendeels hetzelfde - hij blijft een vuurvreter -, maar is de richting niet meer destructief maar opbouwend, zoals we ook in de epistellezing van vandaag kunnen zien. Toch bleef Paulus een luis in de pels, ook van de jonge kerk. Paulus was en is niet zomaar in te passen (net als zijn Heer dat *a fortiori* niet is), niet eens in de christengemeente van de eerste decennia.²

Paulus is zeker de 'Apostel van eenheid en verzoening'. Maar de wijze waarop hij die eenheid gestalte heeft gegeven, is een herinnering aan de profetische opgave van de kerk. We mogen dankbaar zijn als er dat soort medegelovigen in onze kerk zijn. Mensen zoals Paulus, en - als wij dat durven én er de Geest toe ontvangen, misschien ook als wijzelf!

Leo van Leijssen,
Medewerker katholieke Vereniging voor Oecumene

Vereniging voor Oecumene, <http://www.oecumene.nl/Projecten/Paulusjaar/Lezen.htm>. Zie ook: Benedictus XVI, 'Ontmoeting', in: *Katholiek Nieuwsblad* nr 37, 12 september 2008, p 11. In deze samenvatting door Sef Adams van een catechese tijdens de algemene audiëntie op 3 september jl. zegt de paus: "[Paulus] heeft geleerd dat hij ondanks de directheid van zijn relatie met de Verrezenen in de *communio* van de Kerk moest binnentreden, zich moest laten dopen en in harmonie met de andere apostelen moest leven."

² Voor Jezus als niet in te passen persoon, vgl: Wout van Laar, 'De realiteit van Jezus in de niet-westerse wereld', «Hij is dan ook nergens in te passen,...», *Volzin* nr. 17, 5 september 2008, pp 32-34; en voor Paulus: Jean-Jacques Suurmond, 'Freek de Jonge, je snapt de ironie van Paulus gewoon niet', «Nog altijd willen ze die vreemde Paulus integreren», *Trouw*, De Verdieping p 6, 26 september 2008.

VOORBEDE

God Vader, vandaag vieren wij het feest van de kerkwijding van Sint-Jan van Lateranen. Met dit feest gedenken wij dat wij samen kerk zijn: geloofsgemeenschap van Jezus Christus hier en nu. Zegen deze gemeenschap die hier voor U staat, ja zegen heel uw kerk.

Dat ons geschonken moge worden: eenheid in geloof, hoop en liefde, bidden wij de Heer:

Kyrie eleison

God Vader, vandaag vieren wij ook Willibrordzondag. Op deze dag stellen wij de oecumene in ons land tussen de verschillende kerken centraal. In Sint-Willibrord zien wij de geloofsapostel van ons land. Hij is een verbindende figuur geworden voor protestanten, orthodoxen en katholieken.

Verbonden in gebed met hem bidden wij U: heel alle soorten van verdeeldheid tussen de kerken en maak ons één.

Dat eenheid in verscheidenheid onder ons christenen moge floreren, bidden wij de Heer:

Kyrie eleison

God Vader, de heilige Paulus heeft op een zeer originele manier de Blijde Boodschap van uw verrezen Zoon Jezus verkondigd. In heel de weerbarstigheid van zijn leven en zijn karakter is hij pleitbezorger en voorbeeld geworden van de verzoening met U en van de verbondheid tussen christenen onderling. Zo wordt hij met recht 'apostel van eenheid en verzoening' genoemd. Wij danken U voor deze grote gelovige.

Dat op voorspraak van Sint-Paulus ook aan ons eenheid en verzoening gegeven moge worden, bidden wij de Heer:

Kyrie eleison